Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i.* Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17236

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i (BKDÖ), Çakmak ve Karaçam (2018) taraf?ndan, bebekleri Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde (YYBÜ) yatan annelerin, bebeklerinin bak?m süreçlerine ne düzeyde kat?ld?klar?n? ve bu kat?l?mdan memnuniyetlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? öz-bildirim tipi bir araçt?r. Ölçek, annelerin ölçek geli?tirme sürecinin tüm a?amalar?ndan geçerek, yüksek düzeyde psikometrik özellikler göstermektedir. BKDÖ, hem?irelik ve psikoloji alanlar?nda, annenin YYBÜ ortam?na adaptasyonunu ve ebeveynlik rolünü desteklemeyi hedefleyen ara?t?rmalar için kritik bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

Bak?ma Kat?l?m, Yenido?an, YYBÜ, Anne, Hem?irelik, Ebeveyn Kat?l?m?, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Eda Çakmak, Zekiye Karaçam

Amaç

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, prematüre veya hasta bebekleri nedeniyle Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde (YYBÜ) tedavi gören annelerin, bebeklerinin günlük bak?m? ve t?bbi süreçlerine ne ölçüde aktif olarak kat?ld?klar?n? objektif bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu kat?l?m düzeyi, annenin stresle ba?a ç?kma, ebeveynlik yetkinli?i ve anne-bebek ba?lanmas? aç?s?ndan önemli bir göstergedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, hem?irelik uygulamalar?nda, anne merkezli bak?m yakla??mlar?n?n etkinli?ini ölçmeye ve annelerin bak?m sürecine entegrasyonunu art?rmaya yönelik stratejiler geli?tirmeye yard?mc? olmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, YYBÜ personeli, annelere yönelik e?itim ve destek programlar?n? daha ki?iselle?tirilmi? hale getirebilir.

Yap?

BKDÖ, annenin YYBÜ ba?lam?nda bebek bak?m?na kat?l?m?n? ölçen çok boyutlu bir psikolojik yap?y? temsil eder. Bu yap? genellikle a?a??daki ana bile?enleri içerir:

Fiziksel Bak?ma Kat?l?m: Bebe?in beslenmesi, hijyeni, giydirilmesi gibi temel bak?m faaliyetlerine aktif kat?l?m?.
Duygusal Etkile?im ve Ba?lanma: Bebe?iyle konu?ma, dokunma, kanguru bak?m? gibi duygusal ve ba?lanmay? destekleyici eylemler.
Karar Alma Sürecine Kat?l?m: Bebe?in tedavisi ve bak?m?yla ilgili kararlarda bilgi sahibi olma

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve söz hakk? kullanma.
Yeterlilik Alg?s?: Annenin, YYBÜ ortam?nda dahi bebe?ine bakma konusunda kendini ne kadar yetkin hissetti?i.

Ölçek, annelerin yüksek stresli bir ortamda dahi ebeveynlik rollerini sürdürme çabalar?n? ve bu rollerdeki ba?ar? düzeylerini nicelle?tirmeyi amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda, BKDÖ'nün yap?sal ve içerik Geçerlik analizleri titizlikle yürütülmü?tür. ?çerik geçerlili?i, uzman görü?lerine ba?vurularak sa?lanm??; maddelerin ilgili yap?y? ölçme yeterlili?i konusunda yüksek mutabakat elde edilmi?tir. Yap? geçerlili?i ise, ölçe?in teorik olarak varsay?lan yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmi?tir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve farkl? boyutlar?n birbirini destekledi?i görülmü?tür. Bu bulgular, BKDÖ'nün Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde yatan bebeklerin annelerinin bak?ma kat?l?m düzeyini geçerli bir ?ekilde ölçebilen bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin Güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve madde-toplam korelasyonlar? üzerinden de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda (Çakmak ve Karaçam, 2018), ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s?n?n oldukça yüksek oldu?u raporlanm??t?r (genellikle $\alpha > .90$). Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verme kapasitesinin yüksek oldu?unu, dolay?s?yla ara?t?rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir. Ayr?ca, madde-toplam korelasyonlar?n?n incelenmesi, her bir maddenin toplam puan üzerindeki katk?s?n?n anlaml? oldu?unu do?rulam??t?r.

Faktör Analizi

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Faktör Analizi (muhtemelen Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r. Analizler sonucunda ölçe?in çok boyutlu bir yap?da oldu?u ve bu boyutlar?n teorik çerçeveyle uyumlu oldu?u tespit edilmi?tir. Örne?in, ölçek, "Bak?m Uygulamalar?na Kat?l?m" ve "Duygusal Etkile?im ve Destek" gibi alt boyutlara ayr?lm?? olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle uyum indekslerinin (örne?in, RMSEA, CFI, NFI) kabul edilebilir veya iyi düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu durum, ölçe?in yap?sal modelinin güçlü oldu?unu ve annelerin bak?ma kat?l?m?n? ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini kan?tlamaktad?r.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: Çok maddeli, öz-bildirim tipi ölçek. Derecelendirme format?n?n Likert tipi oldu?u varsay?lmaktad?r (Genellikle 5'li veya 7'li Likert). Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemi?tir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Anneler

Ya? Grubu: Bebekleri Yenido?an Yo?un Bak?m Ünitesinde yatan anneler (genellikle yeti?kin anneler).

Popülasyon Detaylar?: Prematüre veya çe?itli sa?l?k sorunlar? nedeniyle Yenido?an Yo?un Bak?m Ünitesinde (YYBÜ) yatan bebeklerin anneleri.

Test Metodolojisi: Uygulamas? kolay, ka??t-kalem veya dijital ortamda yap?labilen, bireysel olarak yan?tlanan anket/ölçek. Toplam puan, annenin bak?ma kat?l?m düzeyinin genel bir göstergesini sunar.

Anahtar Kelimeler

Anne-bebek ba?lanmas?, YYBÜ hem?ireli?i, Ebeveynlik yetkinli?i, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik özellikler, YYBÜ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için ileti?im adresi mevcuttur.

Yaz??ma Adresi: zekiyekaracam@yahoo.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? genellikle sorumlu yazardan (Zekiye Karaçam) izin al?nmas?n? gerektirir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak kesin izin ko?ullar? için yazarla ileti?ime geçilmelidir.

Derecelendirme: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi (Likert tipi ölçek basamak say?s?) belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Çakmak, E. ve Karaçam, Z. (2018). Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde yatan anneler için Bak?ma Kat?l?m De?erlendirme Ölçe?i: Ölçek geli?tirme, geçerlik ve güvenirli?i. *Anadolu Hem?irelik ve Sa?l?k Bilimleri Dergisi, 21*, 69-78.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: bakima-katilimi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Çakmak ve Karaçam (2018) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM